

ALLEMENSCHIE COURANT.

ZONDAG 10 JANUARI.

De prijs deser Courant, die geregeld vijfmaal in de week wordt uitgegeven, ten bel op Dingsdag, Vrijdag, Zaterdag, Zondag en Zondag, is 5 in de drie maanden.

De prijs der Advertentien is, van ieder regels, 1.00, en voor elken regel, 35 centen, behalve 35 centen zegelregt, plaatsing.

Bringen uit de Tweede Kamer. — Adres van antwoord.

V.

De heer VAN RIJCKEVOORSEL nam de zinsnede te haat, in welke de commissie aan de koloniën bestendig welzijn toewenschte, om te verhalen, welke inlichtingen en mededeelingen hij van de ministers zou gevraagd hebben, wanneer er ministers tegenwoordig waren geweest. De heer VAN RIJCKEVOORSEL verklaarde, dat hij dien dag niet op beschied wachte, maar bij de eerste gelegenheid oplossing verwachtte. Na aldus zijn gemoed lucht te hebben gegeven, ging de heer VAN RIJCKEVOORSEL over tot de zinsnede aan de heer VAN GÖLTSTEIN verklaarde zich inderdaad de goedkeuring der paragrafen sprak daarbij het een en ander over den toestand der koloniën in het algemeen, hetwelk juist geene lofreden op het koloniaal beheer was. In het antwoord der Tweede Kamer, ter gelegenheid van het Surinaamsch adres, was met zoo vele woorden gezegd, dat de onafhankelijkheid der regterlijke magt in de voornaamste onzer West-Indische bezittingen was geschonden. Er is in dat stuk te lezen, dat de grondslag der algemeene welvaart in die koloniën ontbreekt en dat derzelver toestand ongunstig is. De regering heeft tot heden geene verbetering tot stand gebracht. Daarvan is het uit het bekende verslag, dat de regering der staatkundige regten in Suriname niet te wenschen overliet. Men heeft het middel tot verbetering van den geestelijken toestand in Suriname niet te vinden in de instelling van een school. Het is te wenschen, dat de regering behoort te weten, indien de bestemming kan worden. Nog te volgen aan bij de wijze van de koloniën. Zij, die gans derwaarts, moeten eindelijk een bestaan te maken, in plaats daarvan, een de onkunde en achtereilandsheid, die hen gedolven. Wat de regering gedaan ten opzichte van de Oost-Indische bezittingen. Het is te verwarring in den toestand, dat heeft men eene verbetering op verbeerde

grondslagen gevestigd, aan hare bestemming niet kan voldoen; ook daar is, door de tusschenkomst van het bestuur, de onafhankelijkheid der regterlijke magt vernietigd; ook daar bestaat dus geene veiligheid van personen en goederen. En als wilde men daar door een krachtig voorbeeld toonen, hoe een bestuur, dat geene regten eerbiedigt, al verder en verder gaat, — is men er, eindelijk, getreden in den werkring der kerkelijke overheid en heeft men zijne bemoeijenissen uitgestrekt tot zaken, geheel buiten den werkring van het wereldlijk gezag gelegen. De koloniën vormen een aanhangsel tot het moederland, maar moeten niet ten behoeve van dat moederland worden uitgeput, niet als eene goudmijn behandeld worden. De bewoners der koloniën vormen insgelijks eene maatschappij, welke belangen, niet geheel aan het moederland ten offer gebracht moeten worden. En wanneer men de zaak uit dit oogpunt beschouwt, zal men alrede moeten erkennen, dat aan de goede verhouding tusschen het moederland en de koloniën veel ontbreekt. Die koloniën worden maar al te zeer enkel beschouwd als eene bron van inkomsten voor het moederland; als een boom, waarvan men, zoo veel slechts immer mogelijk is, vruchten moet plukken. En hier, gelijk zoo dikwijls, bedriegt men zich-zelfen, door bekrompenheid van inzichten.

Hoewel niemand zich tegen de paragraaf verklaard had, kon de heer DUJMAER VAN TWIST het, echter, niet van zich verkrijgen, bij deze gelegenheid niet nog eenmaal zijne welsprekendheid te doen schitteren. De heer DUJMAER VAN TWIST snelt zich gedrongen den geest, waarin de paragraaf is geteld, bloot te leggen. En die geest is, zoo als te verwachten was, om zoo veel mogelijk, met opgeschort oordeel, noch goede noch afkeurend te werk te gaan. Transactie van de eerste sorte. Men dat moet ik in de eerste plaats op den voorgrond stellen, dat het aanvoeren der bekende quaestie over den zin en de betekenis van artikel 59, der grondwet hier zorgvuldig vermieden is. Hieruit moet men nu, evenwel, niet opmaken, dat de heer DUJMAER VAN TWIST en de heer CONVERHOOF, en de jonkheer VAN PANHUY, optimisten zijn, die zoo maar met alles vrede hebben, of ministeriën graag nemen, die

met heel zachtjens in hen zelfen, zodat niemand het merkt, wenschen en verlangens koesteren, van die der landsvaders verschillende. Volstrekt niet. Mr. DUJMAER VAN TWIST verhaalt in vertrouwen aan zijne medeleden, dat deze paragraaf drie bijzondere punten bevat, die door de commissie afzonderlijk zijn aangedragen, waarbij zij, inderdaad, (?) ook het doel heeft gehad om te doen doorblinken, dat, ook naar onze overtuiging, de administratie onzer koloniën, — let nu wel op — »WEL WAT TE WENSCHEN OVERLAAT.» Wat zegt gij er van? Is dat nu niet echte manntaal? »De administratie onzer koloniën laat wel wat te wenschen over.» Zoo energiek weten onze vertegenwoordigers soms te spreken! Gij ziet wel, de Tweede Kamer is zoo onderdanig niet, als men op het eerste gezicht wel vermoeden zou. »Wel wat te wenschen over? Hadt gij gedacht, dat onder die onschuldige woorden van § 7 zulk een vernijngige angel schoof? Laten anguis in herbu.»

De heer DUJMAER VAN TWIST stelt evenwel de leden spoedig gerust, dat zij zich niet bang behoeven te maken, dat hunne commissie, vermetel geworden door zulk een stout bestaan, van te doen doorblinken, dat de administratie der koloniën wel wat te wenschen overlaat. nu ook al hare omzigtigheid, hare bezadigheid, hare zorg, om vooroordeelen te sparen, enz. zal laten varen. De heer DUJMAER VAN TWIST ging over tot het ontstijeren van den verborgen zin der drie gehemzinnige bestanddeelen diert raadachtige paragraaf. »In de eerste plaats is gesproken van het prijs stellen op eene verbetering van den inwendigen toestand der koloniën. Men kan zich daarbij verschillende zaken voor den geest brengen. Dat is zeer aangenaam en gemakkelijk voor de ministers, die zich nu, de paragraaf lezende, alleen wat hun het best bevalt, zullen voor den geest brengen. Il ne s'agit que de bien voir la chose; et je la prends du bon vote.» De commissie echter heeft bovenal het oog gehad op den toestand van het regtsbreken in de koloniën. Het is zeker een groote troost, te weten, wat de commissie op het oog heeft gehad, bij eene phrase, waarbij men zich verschillende zaken kan voor den geest brengen. In de tweede plaats wordt in de

»riode gezegd, dat wij er prijs op stel-
»len, dat niets worde verzuimd, wat
»strekken kan, om de betrekkingen der
»koloniën tot het moederland in goede
»verhouding te brengen. Wij hielden
»er voor, dat ook daaromtrent veel
»verbetering kan worden tot stand ge-
»bragt, en doelden vooral op de bekende
»moeijeligheden wegens de geld-circula-
»tie in de Oostindische bezittingen en op
»de onlangs genomene maatregelen aldaar
»wegens het verkrijgbaar stellen van
»Lindelijk, in de derde plaats,
»wilden wij de aandacht daarop, dat
»niets behoort te worden verzuimd wat
»strekken kan, om het onschatbaar bezit
»der koloniën ongeschonden voor Neder-
»land te bewaren. De daadzaken, waar-
»op wij hier doelden, zijn bekend; maar
»het scheen der commissie toe, noch
»voorzigtig, noch raadzaam te zijn, om
»die nader te vermelden, te minder om-
»dat die feiten alleen door couranten en
»bijzondere berigten ter onzer kennis zijn
»gekomen. Ziehier dan weder eene nieu-
»we proef dier weifelende, tusschen doen
»en niet doen dobberende politiek, welke
»bij voorkeur de dubbelzinnigste woorden
»en uitdrukkingen bezigt, toespelingen
»maakt en insinuatien doet, ten halve ha-
»re meening zegt en greig gaat op alles,
»wat voor tweeledige opvatting vatbaar is;
»opdat elke partij er in zou kunnen lezen
»wat haar best aanstaat, de ministeriële be-
»hoof en goedkeuring, de liberalen herkar-
»ming en afkeuring. »De daadzaken zijn be-
»kend, »zegt de heer van Twist. »Waarom
»er dan voorzigtigheid noodig in het
»vermelden? »Omdat zij alleen bekend zijn
»uit couranten en bijzondere berigten,
»antwoordt de heer van Twist. Eene zon-
»derlinge reden! Eén van beiden moet
»waar zijn; of de commissie vertrouwde
»niet op de authenticiteit der berigten, en
»dan was het ten hoogste lakenswaardig
»en herispelijk dat zij, in hare onzeker-
»heid, in een officieel stuk van wege de
»vertegenwoordiging op zulk een onbestemd
»gerucht toespeling maakte; of de com-
»missie was overtuigd, dat de feiten zich
»zoo hadden toegedragen, en dan was het
»eene erbarmelijke lafhartigheid, er voor te
»rug te deinken, de zaken bij haren waren
»naam te noemen. Hoe de commissie over-
»tuigd was van waar zij hare overtuiging
»verkreuen had, was ten eenenmale ge-
»schied. Was de bron, uit welke zij ge-
»put had, haar verdacht, twiifelde zij of
»het gebeurd was zoo gebeurd, als het
»haar werd voorgedragen, zij moest zich
»onthouden; zij moest zwijgen tot de volke-
»heid of de echtheid van het berigt ge-
»ken was. Meende zij, dat de rechten der
»natie op eenegroove wijze waren gekrenkt,
»het was haar pligt te spreken, te spre-
»ken als het den verongelukte past met
»kracht en met waardigheid; niet als den
»vreesachtigen verschoppeling, die druppel-
»staartend wegschijnende, zijnen wrok uit in
»half luid gemoen, of in eenen hoek gedoken
»onvruchtbare en onverstaanbare dreige-
»menten mompelt. Wanneer het niet
»verre met ons gekomen zijn, wanneer on-

opregtheid, dubbelzinnigheid en lafhar-
»tigheid, ten aanzien der geheele natie,
»als het beginsel van de voorwaarde van haar
»politisch bestaan worden voorgedragen, en
»er een tegenwoordiging is, die aan
»te weeten en het volk er zich, zonder
»er een protest tegen aan te teekenen,
»mede vereenigt.

Brittania'sche berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 5 jan. Het gerucht wil, dat het Fe-
reins-Besetz in Duitschland een der onderwerpen zijn
zou, met welke de bondsvergadering bij hare aan-
staande weder-bijeenkomst zich allereerst zou bezig
houden.

Dat het regt van associatie en petitie in Duitach-
land te wijde grenzen hebbe, zal wel niemand he-
meeren. Waarbij hij ook er dus ook wel minder
van nieuwe beperkingen dan wel van vaststelling van
algemeene vormen of regels, wellichtook van de naau-
were afbakening van bestaande bepalingen sprake
zijn. De ondervinding heeft nog onlangs geleerd,
hoe ligt zake bepalingen door eene angstige politie
binnen engeren kring, dan de oorspronkelijke be-
doeling was, kunnen worden begrepen en toegepast.

Het voorstel tot openbare en mondelinge proce-
dure is door het wetgevend lichaam niet alleen in
handen gesteld eener commissie, maar onmiddellijk,
als bevallende den wensch der vergadering, voor
den senaat gebragt geworden.

Met hooge belangstelling ziet men hier de berand-
slagingen van den heden weder vergaderden landdag te
gemoet. De geldkwestie zal, voor en tegen de uitgifte
van papiergeld, tot zeer levendige discussiën aanleiding
geven. Moet men tot eene leening besluiten, zoo
souden de omstandigheden daer voor thans zeker
gunstiger zijn, dan in de laatste maanden, toen de
geldkrisis haar toppunt bereikt had; intusschen zal
men met de ten uitvoer-legging hiervan niet lang
mogen drialen. De, gedurende den winter op de
geldmarkt, ingesameldde voorraad zal aansienlijk
smaljen, wanneer met het voorjaar de werken aan
spoorwegen en andere ondernemingen zullen hervat
worden.

PREUSSEN.

Berlijn, 4 jan. Volgens de Spensersche Zig, is
men er hier op bedacht, om een omvattend plan ten
doel te brengen, om de armen tot te gemoet koming
in werk van armen, welke zich schameerde over
hunne armoede, niet durven te bedelen. Dit plan
zou bestaan van de drie Berlijner vrijmetselaars-lo-
ges, de inrichting welke zou tot stand gebragt worden
hier ter stede en in een heel dighij het oog op
hier bestaande Handwerker-Vereeniging ten einde door
inlichtingen van deze zijde tot de kennis der gehei-
me armen te komen.

Dezer dagen werd het lijk van een kleeder-
maker-gesel uitgetoerd, verstijfd van de koude in
de kamer van dezen bewoond, gevonden. Men
houdt het er voor, dat hij het slagoffer is van ge-
broek aan wrek van honger en koude en van de
schaamte voor de schande van bedelen.

Köln, 7 jan. Hoe gegruud de reeds dikwerf
gehoorde klagen zij over het gevaarlijke van het dra-
gen van wapenen door de soldaten buiten dienst,
bewijst op nieuw een voorval, hetwelk hier gisteren
avond plaats greep en de algemeene verontwaardig-
ging wekt. Twee zeer achtingswaardige burgers ver-
lieten gisteren avond, omstreeks 7 ure, het pastorie-
gebouw van St. Maria, toen zij, niels kwaads ver-
moedende, plotseling door vier of vijf voldeelen over-
vallen en met blanke sabels mishandeld werden. De
een der beide burgers, raadlid bij het koninklijk
landsgeregter hier, kreeg eenen kouw over het hoofd,
de ander hevig was, dat dezelfde doorden hoed en het
dijge hoofthaar heen sloeg en den schedel zwaar
kwetste. De daders bleefstond de nacht neman-
zijn nog niet gevat.

SLEESWIJK-HOLSTEIN.

Uit Sleeswijk-Holstein, 4 jan. De thans ophan-
den zijnde nieuwe verkiezingen voor de standen-ver-
gadering, welke thans plaats heeft in de beide hoofdsteden
houden thans de algemeene aandacht in hooge mate

bezig. De regering heeft wel getracht, de be-
noeming der kies-directeuren, eenen zakeren invloed
op de verkiezingen uit te oefenen en zijn dan ook
de meesten der oude directeuren door nieuwe beamb-
ten der regering vervangen geworden, doch wij
gelooen niet, dat het aan deze regering der regering
gelukken zal, den invloed der verkiezingen in haren
aan te dwingen. Integendeel, heeft men algemeen
de overtuiging, dat de aanstaande standenverga-
dingen der beide hertogdommen nog met meerdere
klem op scheiding van Denemarken en op naauwere
aansluiting aan Duitschland zullen aandringen.

ENGLAND.

Londen, 6 jan. De Standard bevat heden een
lang artikel om te onderzoeken, welke de gevolgen
zouden zijn, indien sir Robert Peel eene vijandige
honding aannam, zoo als men zegt, dat gebeuren
zal bij den aanvang der zitting, en welke de hou-
ding zal zijn van de landbouwende partij ten zijnen
aanzien. Deze afval, zegt het tory-blad, zou het
ministerie meer in verlegenheid brengen.

Al de berigten uit de hooglanden en de nabu-
rige eilanden van de Schotsche kust luiden allardree-
vigst, ten opzichte van den aldaar bestaenden nood
onder de bewoners. Het verlies van den oogel te
algemeen geweest in de bergstreek van Ross, Sa-
tharland, Argyle en Inverness, hetgeen op de He-
bridische eilanden, van waar het uiterste gebrek ont-
staan is. De sterfte in dat gedeelte van Schotland
is even groot als die in de meest bevolgde streek
van Ierland. Maar daar er geen ongedierte door de
coroniers plaats heeft, hetgeen geen angstigen zijn,
kent men in Engeland de gevaarlijke toestand van
deze ramp niet. De hoofdstad van Schotland is
ontroerd over zoo veel ellende, en er heeft zich al-
daar eene commissie gevormd tot inzameling van
gelden voor de arme hooglanders; eenige andere
commissie zijn met hetzelfde doel te Londen gekomen.

De verslagen der inkomsten, die heden bekend
gemaakt zijn, leveren de gunstigste uitkomst, te
weeten eene vermeerdering op het kwartaal van
19,873 £ en over het geheele jaar van 73,052 £.

De commissie voor de redactie der nationale
school heeft besloten, dat het tegenwoordige tarief
voor het jaar 1846, een som beliep van £ 1,781,659, 2 sh. 1 p.,
waarvan een vierde gedeelte zal aangewend worden
in het volgende kwartaal, zijde £ 445,414 6 p.,
in de rekeningen van Londen of schatkistelijders.

PARANERIKK.

Berlijn, 5 jan. Het guberment heeft aan de
de luitenant-generaal het bevel gegeven, om de
littaire divisie, het bevel te geven, om de
ter op hunnen post te blijven. Het door deze heeren
aangebrachte terfot is hun geweerd geworden.
Onder de bijzonderheden, die omtrent de
januarijbeden bij den koning verhaald worden, behoort
ook de volgende.

Na dat het gehoor voor de deputatie van de
nieuwe geneesheer afgehooren was, zette de koning
het gesprek op de volgende wijze voort.

Zeg mij, mijnheer, wat de geneesheer
zegt, welke maatregelen genomen worden, om
daar de koning der koning, zich te verontschuldigen
oerbindig te blijven, gisteren koning van
nieuw niet mij een goed idee, dat ik niet
dat ik het gevoel, dat ik den steen heb en
de operatie der lithotritie zal moeten.
nog anderen, nindelijk, dat ik niet al niet
wilde maken. Ik verkeer, mijnheer, en
tallen koning en koning, dat ik alles doen is en dat ik
niet vermag, dat ik niet. Op die niet
gisteren van koning, dat ik niet.
leken den koning niet anders doende, dat ik
met de koning, dat ik niet.
niet van Frankrijk is de koning ook wellet de strik-
ste inachtzamer van de gezondheidsregels.
jaargetijden, dat ik niet.
in zijn koning, dat ik niet.
die, dat koning, dat ik niet.
diner gebroed, dat ik niet.
en drinkt hij klare water daarbij, slechts een
gande van het koning, dat ik niet.
borduur, dat ik niet.
entelke, dat ik niet.
danig in Zijner Majesteits leefregel.

duizenden armen te verzorgen hebben. Daarom wenscht het land burgerlijke armen commissiën in stede der diakoniën, welke, in éénen geest handelende, de ondersteuning meer gelijkmatig maken en over het geheel met vasten wil te werk gaan. De godsdienst der liefde zou wel even zoo zeer tot goede werken aansporen, wanneer eene burgerlijke commissie de weldaden zonder onderscheid des geloofs uitdeelt, als wanneer zij tusschen de broeders onderscheid maakt. En moet de overdrevene ondersteuning aan het eene gedeelte niet den algemeenen nood verhoogen? Moet zij niet den dag verhaasten, dat men toch tot de gevreesde armen-tax komen moet, al zij het ook onder een' anderen naam? De groote maatschappij van weldadigheid ondersteunt armen en neemt kolonisten op, zonder eenig onderscheid des geloofs te maken. De Nederlandsche wet erkent, overigens, bepaaldelijk het regt van vrij heen- en weer trekken (der armen); in den regel is het domicilie voor onderstand hetzelfde als het burgerlijke domicilie; anders bevestigt gewoonlijk de plaats der geboorte; is deze onbekend, zoo wordt de behoeftige naar de provinciale kas verwezen; over verloopene bedelaars en arme vreemdelingen, welke den lande gediend hebben, ontfermt zich de staat. Vreemdelingen, welke de landswetten niet overtraden, te arresteren of over de grenzen te zetten, zij mogen bemiddeld zijn dan niet, strijdt, als eene krenking der persoonlijke vrijheid, met de Nederlandsche grondwet. (Men denke aan DUCASE!)

In België staan alleen de bedelaarshuizen (met dwangarbeid) en eenige afzonderlijke inrigtingen, welke de staat onderhoudt, onder het onmiddellijk opzicht der regering.

De onbezoldigde gemeentelijke bureaux (*de bienfaisance*) waarvan er een in iedere gemeente zijn moet, zijn aan zich zelve overgelaten; alleen hunne reglementen onderwerpen zij aan de goedkeuring der gemeenteverheer, welke hun ook bijspringt, wanneer de vrijwillige giften niet toereikend zijn. Ook hier verheft zich de klacht over ongelijkheid der ondersteuning en daarom wordt van onderscheidene zijden op meer eenheid en gelijkmatigheid in het armbestuur aangedrongen; het bureau te Virton bezit, bij voorbeeld, 417 franken jaarlijksch inkomen voor iederen behoeftigen arme; dat te Bastogne 70 franken, dat te Antwerpen 52 franken, dat te Huy aan de Maas, slechts 2 franken (1). Van tijd tot tijd worden er van deze bureaux statistieke opgaven ingevorderd en hun ook, bij hoogen nood, toelagen van wege den staat verstrekt, gelijk in 1844 aan de werklieden in Vlaanderen 200.000 franken en in het volgende jaar nog veel aanzienlijker sommen. De Kamer bewilligde aan de regering in het vorige jaar 200.000 franken ter oprigting dier toevlugts plaatsen, welke men in Frankrijk *Kribben* noemt, wijders ter vestiging van nieuwe bewaarscholen voor kinderen van drie tot zeven jaren uit de arbeiders-klassen, tot daarstelling van nieuwe werkscholen, in welke arme kinderen, van beiderlei kunne om niet een handwerk leeren en met welke vrije werkplaatsen verbonden zijn, alwaar zij, voordat zij de wereld ingaan, eenen spaarpenning kunnen verdienen; al verder werd die som verstrekt tot den aanbouw van nieuwe, bijzondere hospitalen voor zieke armen-kinderen, tot aanleg van landbouw-koloniën voor bedelaars en landloopers van het mannelijk en vrouwelijke geslacht, tot oprigting, eindelijk, van verbeter- en werkhuizen. Ook ondersteunt de regering eene menigte verenigingen, wier leden zich wijden aan de verpleging der zieken en de dienst der armen, zooals de barmhartige zusters, de zusters van het kruis te Luik en anderen. Daarenboven ontbreekt het niet aan hospitalen, armen-herbergen, aan wees-, kraam- en vondeling-huizen op vele plaatsen, zoo als te Antwerpen, Gend, Mechelen, enz. bestaan »barmhartige arbeids-huizen» waar werklieden, welke voor het oogenblik zonder brood zijn, werk vinden. Onlangs heeft men ook weder de aandacht gevestigd op den aanbouw der Campine, groote zandige landstrecken tusschen de Schelde en de Maas; aldaar had eene maatschappij van weldadigheid ongeveer 150 pachters woningen, met eene kapel, pastorie en school voor arme familiën opgericht, doch later de zaak verwaarloosd. Tuans heeft de regering-zelve een omvattend plan tot dit einde ontworpen. Matigheids-genootschappen zijn weinig in trek bij de Belgische zoowel als Nederlandsche philanthropen.

Zij ontkennen niet, dat de deugd der onthouding en der nuchterheid nergers meer gebiedend gevorderd wordt dan in de reijen der arme klassen, waar onmatigheid en verkwisting dubbel onheil stichten; maar zij willen dezelve niet in tirannieken vorm, welke den werkman, daarenboven, alle levensvreugde rooft en hem dof maakt, in stede van hem op te beuren en met zijn lot te verzoenen. Ook is de jeneverpest in België niet zoo groot als in menige Deutsche streek; de koffij, door belastingen of regten weinig kostbaar of duur gemaakt, en het uitmunten, in het land-zelf gebrouwde bier verdringen den jeneverdorst; alleen in de kolen-districten heerscht deze pest op eene vreeselijke wijze: in de Waalsche provinciën Henegouwen en Luik, waar, betrekkelijk, de meeste jeneverhuizen zijn, telt men, in vele gemeenten eene herberg op 22, ja reeds op 17 inwoners. Daarentegen wedijveren de ingezetenen daár, met de regering, in het oprigten van spaarkassen, van voorzorg-kassen, of, beter gezegd, hulp- en, ziekenbussen (*caisses de prévoyance*) en van credietbanken. Zoo de laatsten haren oorsprong en grootste uitbreiding in Schotland gevonden hebben, -- het heilzame denkbeeld van voorzorg-kassen is van Deutsche afkomst, waar de broeder-bussen of »*Knappschaftskassen*» zich naar alle zijden verspreid hebben. De Belgen hebben, echter, dit denkbeeld, met hunnen levendigen zin voor associatiën en genootschappen, verder ontwikkeld, hebben het in menig opzigt menige verbetering doen ondergaan en het op andere klassen der bevolking met den gelukkigsten uitslag in toepassing gebracht, zoodat dergelijke kassen tegenwoordig bij onderscheidene handwerkslieden, bij de linuënwevers, zeevisschers, matrozen, de arbeiders aan den staats-spoorweg en vele groote fabrieken, de school-ouderwijzers, enz. bestaan. (Wordt vervolgd.)

Ingezonden stukken.

Aan de Redactie

»Die 't burgrenregt verzaakt, en spot met eigenwaarde,
»En 't zelfbelang steeds zoekt, hem volg' de vloek der aarde.»

Eindelijk, na eene zeer lange tusschenruimte, is, in de plaats van den heer KLAAS BLOK, de heer VAN VELSEN WIEBEMA, te Huizum, een klein dorpje bij Leeuwarden, waar de gouverneur dezer provincie woont, gelegen, tot secretaris der stad Harlingen benoemd. Daar de nieuwbenoemde algemeen voor een knap en kundig man gehouden wordt, mogen de Harlingers zich te regt verheugen -- een als een' jongeling zich verheugt, die een nieuw, fraai kleed, sierlijk van fatsoen, verruult tegen een oud, afgesleten en dat van eene allerongunstigste snode is. Ous voornemen is niet over de personee, maar over den post een paar woorden te spreken en u minzaam een plaatsje voor die paar woorden in uw geacht en door zeer velen zeer bemind dagblad minzaam te verzoeken.

Zoo ik het niet geheel mis heb, hebben kundige mannen veel moeite aangewend eenige veranderingen dat is, verbeteringen in het provinciaal reglement te brengen. Die pogingen zijn steeds, na veel moeite en veel gesprek, mislukt. Ik heb daaruit het gevolg getrokken, dat die reglementen onverbeterlijk zijn, en men dezelve als zoodanig onveranderd, dat is, ongeschonden moest behouden: -- alleen schijnen de zelve door dispensatie veranderd, dat is, verbeterd te kunnen worden. Intusschen komt het mij voor, dat zij daardoor geheel doelloos en nutteloos worden. Ik ben tot dat besluit gekomen, daar ik in het reglement der steden van Vriesland, in artikel 44, lees: »dat, om tot secretaris benoemd te kunnen worden, »men drie jaren in die stad moet gewoond hebben, »wanneer men met een meisje, dat daar woont, ge- »trouwd is, en anders zes jaren.» Deze bepaling komt mij voor, wijs, verstandig en loffelijk te zijn: men heeft vreemdelingen willen werven en stedelingen bij voorkeur tot dien post willen benoemen, als die met het inwendige der stad en hare ingezetenen, hare gewoonten en gebruiken, en wat dies meer is, meer en beter bekend zijn, en alzoo tot dien post meerdere geschiktheid hebben.

Bij artikel 60 van het stedelijk reglement verbinden de leden van den raad zich BIJ PLEGTIGEN ERDE, »om de belangen en de welvaart der stad met al »hunne vermogens te zullen bevorderen, overeen- »komstig de grondwet en de algemeene wetten en »hetgeen bij het stedelijk reglement is voorgeschre- »ven.» Om ruiterlijk te spreken: ik kan mij niet begrijpen, hoe men zoo tegen het stedelijk reglement kan handelen en dezelfs voorschriften doelloos maken. Het stedelijk reglement wil een ingezetenen, de raad wil een vreemdeling. Dit kan ik niet knooien. Hieromtrent wilde ik wel eenige inlichting: want om vast te stellen, dat in eene stad van meer dan acht duizend zielen, niemand zoude

(1) Zie »*Le pauperisme en Belgique*. Bruxelles. 1844 par DUCPETIAUX.»

te vinden zijn, die het secretariaat naar behooren soude kunnen en willen waarnemen, -- zoo iets zou niet alleen voor den raad, maar voor alle inwoners beleedigend zijn. Hierbij komt, dat de inwoners door geregelijke vervolgingen en geldboeten tot lastposten worden gedwongen, in weerwil, dat zij aanwijzen tot dezelve ongeschikt en onbekwaam te zijn. Hier loop ik wederom vast. Posten, die den inwoners bij het stedelijk reglement worden toegezegd en voordeelig zijn, krijgen zij niet; hiertoe worden vreemden gekozen -- iets, dat, intusschen, in geene der andere steden van Vriesland, zoo veel mij bewust is, geschiedt: -- tot posten, die zij niet willen en niet kunnen bekleeden -- houdt *kunnen* en *willen* op -- en die geen goede beurs heeft -- moet te evenwel waarnemen. -- Zouden alle zoodanige handelingen de belangen en de welvaart dezer stad en hare ingezetenen bevorderen? Het komt mij, inderdaad, vreemd voor: -- zoo eene stelling, zou men zeggen, is apokryf. Ik hoop, dat een verstandig man deze zaak eens zal ophelderen; want ik begrijp gaarne de dingen en ben voor elke goede opheldering en teregtwijzing dankbaar. Ook wil ik gaarne leeren, mits het iemand zij, die zich niet bezig houdt met zaken, waarvan hij toont geene kennis te hebben.

Ik worde meer en meer overtuigd, dat men leert van den weg tot het graf; en hoe de wijze SALOMO eens heeft kunnen zeggen, dat er niets nieuws onder de zon is -- moge voor zijnen tijd toepasselijk geweest zijn. -- Leefde die wijze man in dezen tijd, het komt mij voor, dat hij zijn magtwoord zou intrekken en wellicht veranderen, dat men thans zoo veel ziet gebeuren -- al is het dan altijd niet geheel nieuw -- daar velen niets van begrijpen.

Harlingen, 23 dec. 1846.

Geen sollicitant.

Advertentiën.

TIJDSPIEGEL.

Maandwerk voor 1847, MET PLATEN, 72 vellen druks jaarlijks, (1152 blad.) in twee kolommen. Royaal Octavo; Prijs f 12.

De TIJDSPIEGEL zal in zijne kolommen behandelen:

HETGEEN ER IN HET GODSDIENSTIGE, IN HET STAATKUNDIGE, IN HET LETTERKUNDIGE OMGAAT en aan de orde van den dag is. Hij zal BOEK-BEOORDEELINGEN geven, en tevens LETTERKUNDIG MENGELWERK ook van *Romantischen aard*, benevens EENE GESCHIEDENIS OF KRONIK VAN DEN DAG.

Hierbij zal het oog worden gehouden op alles, wat bij zijne verschijning meest de belangstelling boeit. Hij zal er zich op toeleggen, den Tijdgeest te doen uitkomen, hem trachten voor te lichten en te leiden, of, waar het noodig mogt wezen, te bestrijden. In onderscheiding van andere Tijdschriften, die zich zoo vaak op neutraal grondgebied trachten te handhaven, waar het staatkundige of godsdienstige gevoels geldt, zal de *Tijdspiegel* niet schroomen, noch zich schamen openlijk partij te kiezen, en toch het juiste midden bewaren.

Een aantal verlichte, weldenkende, liberale en gematigde mannen hebben zich ten dezen einde met de vorige redactie van den *Tijdspiegel* vereenigd, en het is op grond van dit alles, dat de Ondergeteekende de hoop durft koesteren, het publiek een nieuw, degelijk Tijdschrift aan te kunnen bieden, in den smaak der buitenlandsche REVUES.

INHOUD DER EERSTE AFLEVERING.

Inleiding. Drie Nieuwjaars adressen: Aan de lezers. -- Aan de medewerkers. -- Aan den uitgever. -- **Godgeleerdheid, Wijsbegeerte, Opvoeding en Onderwijs.** Twee polen aan de Godgeleerd-wijsgeerte van Nederland. -- Onderwijs en opvoeding in Nederland. -- De nieuwe filosofie. (Brief over de nieuwe filosofie, aan eenen orthodoxen Hagenaar, door eenen regtgeloovigen Amsterdamer.) -- Een orthodox en christelijk wijsgeer. (Voorlezing over Gelooven en Wetten. Door Dr. JOHANN EDUARD ERDMANN. Uit het Hoogduitsch, door Mr. J. BAKKER KORFF.) -- Liberalismus. -- **Staatkunde.** Staatkundige geloofsbelijdenis van den Tijdspiegel. -- **Letterkunde.** Hollandsche letterkunde. -- Verhalen door J. KNEPPELHOUT. -- (Schetsen uit het Kantonnementsleven in Noord-Brabant. Door Dr. N. B. DONKERSLOOT.) -- De Jaarboekjes. -- (Aurora. Jaarboekje voor 1847.) -- De catechiseermeester uit Haarlem. Door AMBROSIVS. -- **Mengelwerk.** Noord-Amerikaansche schetsen. -- Een nacht aan de oevers van den Tennessee. -- Op de Westphaalsche heide. -- Punch en het standbeeld van den hertog van Wellington. -- Indirecte belastingen. Karikaturen van Bertall. -- **Kronijk van den Dag.**

's Gravenhage, Januarij 1847.

K. FUHRI.

Markt prijzen.

Arnhem, 8 januari 1847.

Oude Weit van f 00.00 tot f 0.00; Nieuwe Weit van f 10.15 tot f 12.10; Rogge van f 9.35 tot f 10.00; Boekweit van f 7.40 tot f 7.75; Garst van f 0.00 tot f 0.00; Vriesche Haver van f 0.00 tot f 00.00; Voerhaver van f 3.75 tot f 4.10; Witte Boonen van f 0.00 tot f 00.00; Paard. Boonen van f 9.20 tot f 0.00; Graauwe Erwt van f 00.00 tot f 00.00; Groene Erwt van f 00.00 tot f 00.00; Geelt Erwt van f 00.00 tot f 0.00; Koolzaad van f 0.00 tot f 0.00; Avelzaad van f 00.00 tot f 00.00; Klaverzaad van f 00.00 tot f 00.00; Aardappelen van f 3.00 tot f 3.50; Boter van f 0.60 tot f 0.70 het pond.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 9 Jan. 1 El 7 Palm 8 Duim: gew. 3 D. gev. 0 D.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdruker.